

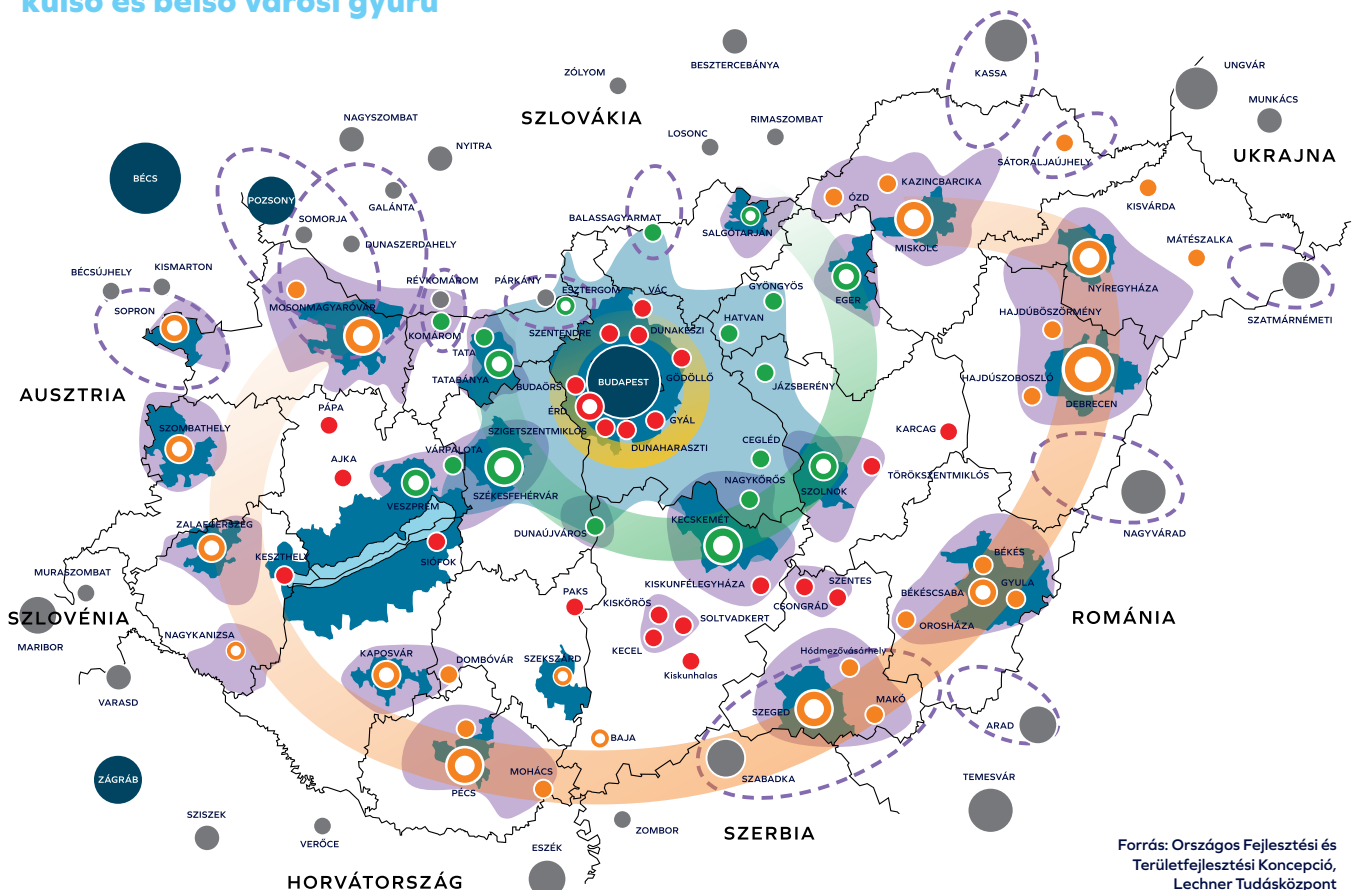
EGYENSÚLYBAN VÁROS ÉS VIDÉK Magyarország új funkcionális várostérségi modellje

Az elmúlt évtizedekben Magyarországon erősödtek a térségi különbségek: míg egyes városok és régiók dinamikusan fejlődtek, mások leszakadtak. Ennek kezelésére a Magyar Kormány 2023-ban átfogó területfejlesztési reformot indított, amelyben feladatként határozta meg a területi egyenlőtlenségek csökkentését, a város-vidék kapcsolatok erősítését és a fejlesztések valós gazdasági-társadalmi kapcsolatokra építését.

A reform központi eleme a funkcionális várostérségek bevezetése, valamint a szolgáltató szemlélet erősítése, az intézményrendszer egyszerűsítése és a stratégiai tervezés igazítása a tényleges területi különbségekhez.

Mindezzel a Kormány célja a térségek kiegyensúlyozott fejlődése, a leszakadó régiók felzárkóztatása és Magyarország versenyképességének erősítése.

Funkcionális egységek és a városhálózat - külső és belső városi gyűrű

Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, Lechner Tudásközpont

JELMAGYARÁZAT

- FŐVÁROS
- MEGYEI JOGÚ VÁROSOK
- A BELSŐ GYŰRŰ VÁROSAI
- A KÜLSŐ GYŰRŰ VÁROSAI
- EGYÉB, TÉRSZERKEZETI SZEMPONTBÓL JELENTŐS HAZAI VÁROS
- TÉRSZERKEZETI SZEMPONTBÓL JELENTŐS KÜLFÖLDI VÁROS

- KSH AGGLOMERÁCIÓ
- AGGLOMERÁLÓDÓ TÉRSÉG
- BUDAPESTI AGGLOMERÁCIÓ
- HATÁRON ÁTNYULÓ AGGLOMERÁCIÓS TÉRSÉG
- BUDAPEST KÖRÜLI REKREÁCIÓS ZÓNA
- 40-80 KM-ES IPARI/LOGISZTIKAI GYŰRŰ
- 120-180 KM-ES KÜLSŐ NAGYVÁROSI GYŰRŰ

A VÁROSOK NÉPSSÉG SZERINT (FŐ)

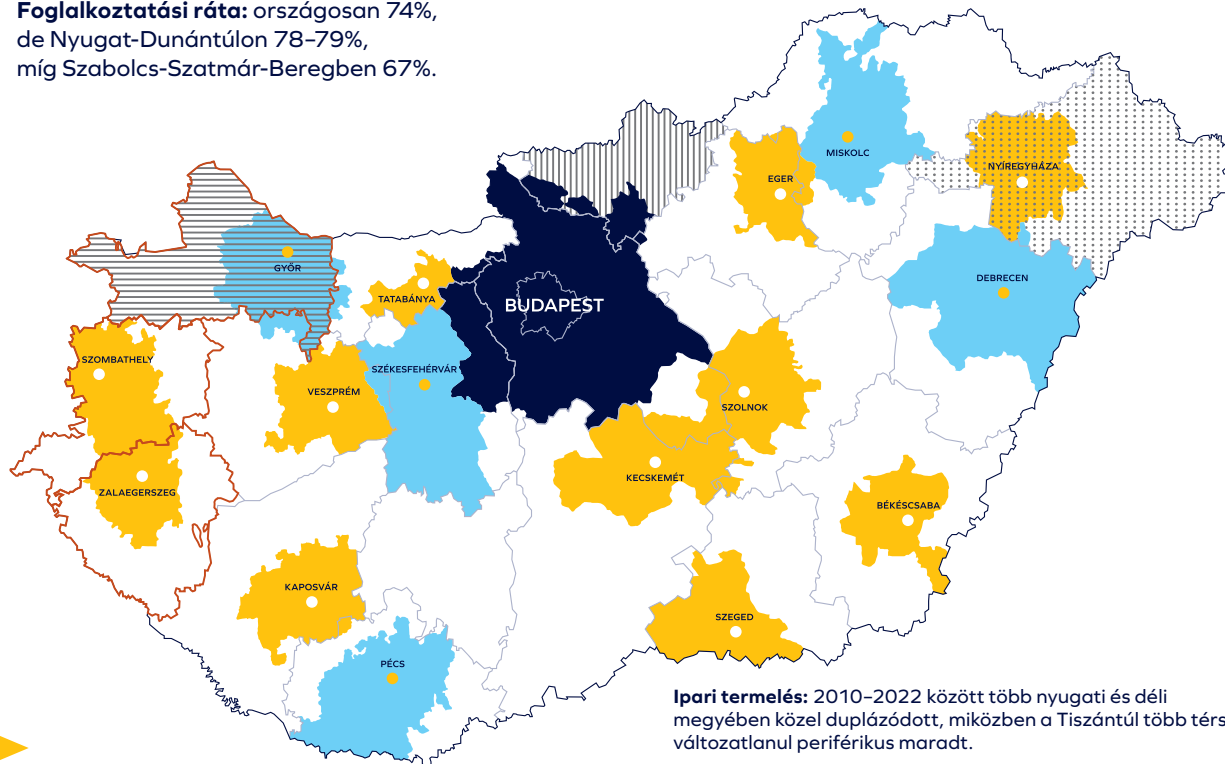
- 1 MILLIÓ FELETT
- 200 EZER - 1 MILLIÓ
- 100 - 200 EZER
- 50 - 100 EZER
- 50 EZER ALATT

Fejlődési egyenlőtlenségek a térségek között - A reform legfőbb indoka a jelentős területi egyenlőtlenség.

- GDP/fő (2022):**
- ☰ Győr-Moson-Sopron megye a legmagasabb,
 - ||| Nógrád a legalacsonyabb értéket mutatta – köztük közel 57 százalékpontos különbség.
- Foglalkoztatási ráta:** országosan 74%,
de Nyugat-Dunántúlon 78-79%,
míg Szabolcs-Szatmár-Beregben 67%.

A 100 ezer lakost meghaladó lélekszámú munkaerőpiaci vonzáskörzetek 2022-ben

- Budapest metropolisz térség
- Nagy méretű funkcionális várostérségek (250 ezer lakos feletti lélekszám)
- Közepes méretű funkcionális várostérségek (100 ezer és 250 ezer lakos közötti lélekszám)

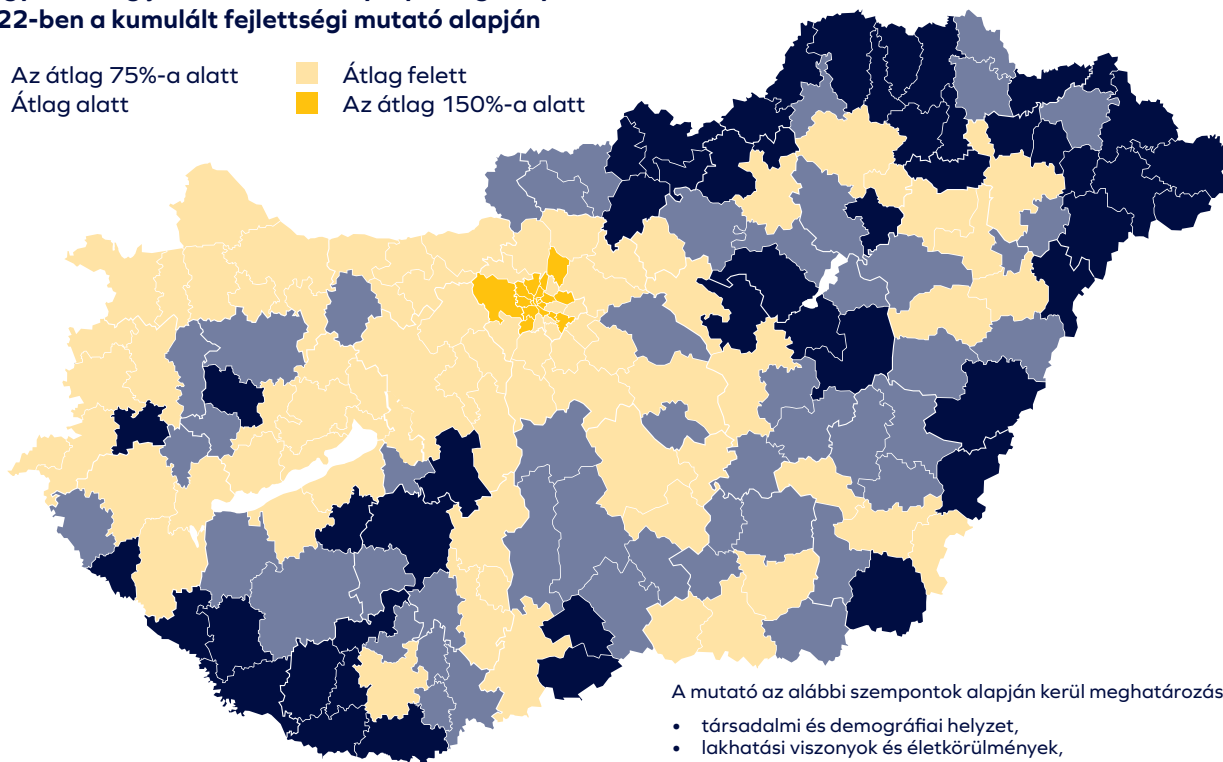

Ipari termelés: 2010-2022 között több nyugati és déli megyében közel duplázódott, miközben a Tiszántúl több térsége változatlanul periférikus maradt.

Mindez azt mutatja, hogy a gazdasági centrumok (Budapest, Győr, Debrecen) sikeresen kapcsolódtak a globális gazdasághoz, de az ország peremterületei – különösen az északkeleti és délkeleti járások – kevésbé tudtak profitálni a növekedésből.

Magyarország járásainak versenyképességi helyzete 2022-ben a kumulált fejlettségi mutató alapján

- Az átlag 75%-a alatt
- Átlag felett
- Átlag alatt
- Az átlag 150%-a alatt

A mutató az alábbi szempontok alapján kerül meghatározásra:

- társadalmi és demográfiai helyzet,
- lakhatási viszonyok és életkörülmények,
- a helyi gazdaság és a munkaerőpiac állapota,
- valamint az infrastruktúra és a környezeti adottságok

Forrás: TeIR, Központi Statisztikai Hivatal

Funkcionális várostérségek szerepe a fejlesztéspolitikában

A modernizáció egyik kulcseleme a funkcionális várostérségek (FVT) kiemelt kezelése. Ezek olyan térségek, ahol egy város és környező települései gazdasági, társadalmi és közlekedési szempontból szorosan összekapcsolódnak. A magyar lakosság több mint 60%-a ilyen térségekben él, így kulcsfontosságúak a fejlesztéspolitikában. Az FVT-k intézményesítése lehetővé teszi az összehangolt fejlesztéseket, mérsékelve a centrum-periféria különbségeket.

A Területfejlesztési Szolgálat

A reform másik pillére a Magyar Fejlesztésösztönző Iroda (MFOI) által működtetett Területfejlesztési Szolgálat (TFSZ) létrehozása. Az MFOI országos szakmai háttérintézményként hidat képez a közigazgatás, az akadémiai szereplők, a civil- és a gazdasági szereplők, valamint az Európai Unió között. Célja a közvetlen uniós fejlesztési források lehívásának ösztönzése, valamint azok hatékony és összehangolt felhasználásának elősegítése.

A TFSZ tudás- és szolgáltató központként támogatja a fejlesztések előkészítését és lebonyolítását, erősíti a térségi együttműködéseket, valamint segíti a funkcionális várostérségek stratégiáinak kidolgozását. Feladatai közé tartozik a tervezés, adatgyűjtés, monitoring, a projektmenedzsment támogatása és a partnerségek működtetése. Célja, hogy a forrásfelhasználás szakmailag megalapozott, átlátható és fenntartható legyen, hozzájárulva a funkcionális várostérségek harmonikus fejlődéséhez és Magyarország hosszú távú céljához: hogy az ország Európa öt legélhetőbb tagállama közé tartozzon.

Versenyképes Járások Program és a Területfejlesztési Alap

A Területfejlesztési Szolgálat munkájához szorosan kapcsolódik a **Versenyképes Járások Program (VJP)**, amely a járási szintű fejlesztéseket hangolja össze. Célja, hogy a várostérségek mellett a járások is a fejlesztéspolitika alapegységei legyenek, hiszen itt mutatkoznak meg leginkább a társadalmi és gazdasági különbségek. A program a helyi gazdaság megerősítését, munkahelyteremtést, a közszolgáltatások javítását és a népességmegtartó erő növelését szolgálja, amelyhez a **Területfejlesztési Alap** biztosít rugalmas, hazai forrásokat. A Kormány ezzel önálló nemzeti finanszírozási mechanizmust teremt az uniós források mellett. A VJP fejlesztései négy fő területre koncentrálnak: **infrastruktúra, közszolgáltatások, gazdaságélénkítés és településüzemeltetés.**

Budapest metropolisz térség

- Népeség: 3 040 465 fő
- Ingázók száma: 266 868 fő
- Vonzott települések száma: 225 db

Közepes méretű funkcionális várostérségek

- Népeség: 1 755 759 fő
- Ingázók száma: 141 155 fő
- Vonzott települések száma: 551 db

Összesen

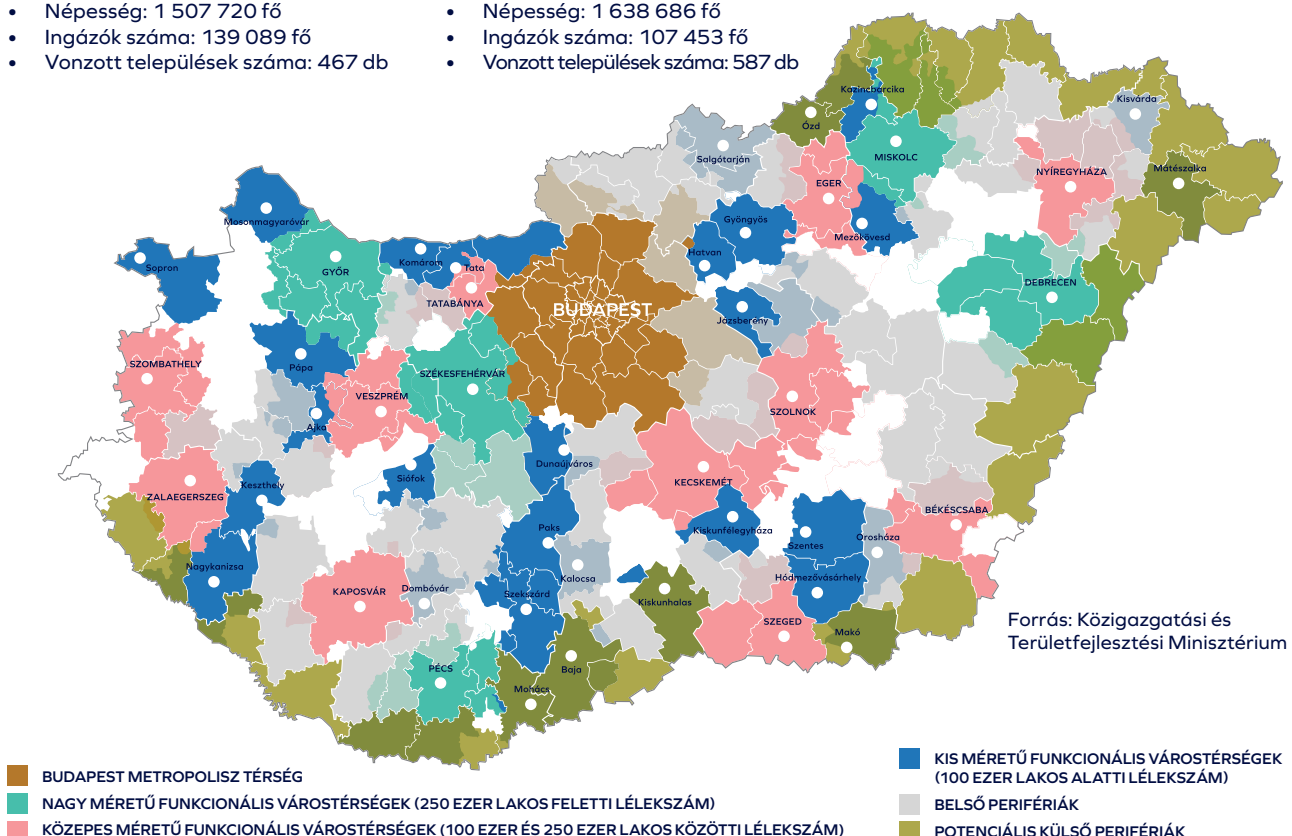
- Népeség: 7 942 630 fő
- Ingázók száma: 654 565 fő
- Vonzott települések száma: 1 830 db

Nagy méretű funkcionális várostérségek

- Népeség: 1 507 720 fő
- Ingázók száma: 139 089 fő
- Vonzott települések száma: 467 db

Kis méretű funkcionális várostérségek

- Népeség: 1 638 686 fő
- Ingázók száma: 107 453 fő
- Vonzott települések száma: 587 db

Pilotprojekt: Veszprém–Székesfehérvár funkcionális várostérség

A reform elsőként a Veszprém–Székesfehérvár funkcionális várostérségben indult el. A cél, hogy a két város és a környező települések együttműködése kiegyensúlyozottabb területi fejlődést hozzon, erősítse a város és vidék kapcsolatát, és olyan mintát adjon, amely más térségekben is alkalmazható.

Kulturális és természeti örökség

A térség gazdag kulturális és természeti örökséggel rendelkezik, amely számos elismerést kapott: része az **UNESCO Bakony-Balaton Globális Geoparknak**, a Balaton-felvidéki kultúrtáj több kiemelkedő értéke pedig az **UNESCO Világörökségi listára** is jelölt. Veszprém tagja az **UNESCO Kreatív Városok Hálózatának**, 2019-ben elnyerte a **Zene Városa** címet, 2023-ban pedig az **Európa Kulturális Fővárosa** címet viselte. Ez utóbbi évben 116 településsel összefogva közel 3500 rendezvényt szerveztek, amelyek egyszerre emelték a térséget Európa figyelmének középpontjába, valamint erősítették a helyi kreatív ipart és a turizmust.

Tudás és innováció

A régió felsőoktatásának meghatározó intézményei a veszprémi **Pannon Egyetem** és a székesfehérvári **Kodolányi János Egyetem**. Gyakorlatorientált programjaik, kutatási tevékenységük, vállalati partnereik és a helyi közösségekkel való szoros kapcsolatuk révén meghatározó motorjai a térség tudásalapú és innovatív fejlődésének, valamint aktív résztvevői a hazai és európai uniós pályázati projekteknek. Mindez hozzájárult ahhoz, hogy a térség csatlakozzon az **Európai Régiók Kutatási és Innovációs Hálózatához (European Regions Research and Innovation Network - ERRIN)**, amely több mint 20 ország 120 régióját fogja össze. A brüsszeli központú szervezet célja a kutatási és innovációs kapacitások erősítése, a tudásmegosztás és az együttműködés ösztönzése. A tagok munkacsoportokon és közös projekteken keresztül osztanak meg tapasztalatokat, építenek partnerségeket és vesznek részt uniós programokban.

A Funkcionális Várostérségek, a Területfejlesztési Szolgálat és a Versenyképes Járások Program együtt új fejezetet nyitnak a magyar fejlesztéspolitikában. Az új megközelítés erősíti a város-vidék kapcsolatokat, és fenntarthatóbb, kiegyensúlyozottabb fejlődést céloz, ahol a helyi közösségek és a gazdasági szereplők egymást támogatva építik Magyarország jövőjét.

KÖZIGAZGATÁSI ÉS
TERÜLETFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

TERÜLETFEJLESZTÉSI
SZOLGÁLAT

- 📍 H-1053 Budapest, Szép u. 2. VIII. emelet (Uniqa Plaza)
- 📍 H-8200 Veszprém, Óváros tér 25.
- ✉ B-1000 Bruxelles, Avenue des Arts 44.
- 📧 info@mfoi.org 🌐 www.mfoi.org 📧 @MFOI Advisory
- 📱 @Magyar Fejlesztésösztönző Iroda (MFOI Advisory)
- 📺 @MFOI Magyar Fejlesztésösztönző Iroda 📺 @MFOI Advisory